

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiilor:	Correspondențele sânt a se adresa redacției „Fóia diecesană“;
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr.	Pentru publicațiunii oficióse, concurse, edicté etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.	éră banii de prenumerațiune și inserțiunii la Tipografia diecesană în Caransebeș.
„ „ „ „ pe 1/2 an . . . 2 „ 50 „		
„ România și străinătate pe an . . . 14 franci		
„ „ „ „ pe 1/2 an 7 „		

Sinodul eparchial.

După ce astăzi s'a oficiat cu asistință nunerósă sânta liturghie prin présântitul Episcop diecesan și după chemarea duchului sânt s'a ținut parastas pentru fericitul Archiepiscop și Metropolit *Andreiú*, pentru mecenatele *Emanuil Gozșdu* și pentru réposaiii *Dimitrie Peța*, *Dimitrie Hațgan*, *Dimitrie Miculescu*, *Ana Alexandrovici* și *Eufemia Pepa* născ. *Seracin*. După aceea deputaiii sinodali, adunându-se în sala cea mare a comunității de avere locale, trămit o deputațiune la înaltul presidiu sinodal spre a-l invita la deschiderea Sinodului.

În scurt timp Pré-Sânția Sa sosesece între strigări de „să trăească“ și deschide ședința prin următórea cuvântare:

Christos a înviat!

Mult stimaților domni deputaii! Védându-vé întruniți de noú la sesiunea a II^{oa} a periodului al 6^{lea}, vin a vé săluta din inimă cu „bine ați venit!“

Am avut fericirea în sesiunea trecută a vedé reintorcându-se pacea, dragostea și buna înțelegere între D-Vóstră. Pre aceste alese și mari virtuți sé razemă fericirea omului și a societății întregi. Aceste virtuți, süm convins, că vé vor condnce și în sesiunea acésta, ele vor face, ca prin delibărarea și hotăririile D-Vóstre să contribuiți cu tótă inima la înaintarea și bunăstarea bisericeii și neamului nostru mult încercat. În dorința și convingerea acésta dechiar Sinodul eparchial sesiunea a II^{oa}, periodul al 6^{lea} de deschis.

Presidiul provócă biroul notarial a-și ocupa locul la masa presidială.

La apelul nominal respund 45 deputaii presenti și prin urmare fiind de față numéruł recerut statutariú, presidiul dechiară Sinodul capace de a aduce decisiuni válide.

Presidiul adncénd la cunoșcința, că comisiunea instituită în anul trecut pentru censurarea rapórtelor

consistoriali și pregătirea proiectelor de concluse s'a întrunit joi în 17 Aprilie a. c. și a studiat agendele Sinodului present, deci provóca pe présedintele comisiunei amintite pe Précuvioșia Sa p. Protosincol *Filaret Musta* a presenta sinodului actele împreună cu proiectele de conclus ale comisiunei.

Sé presintă sinodului și sé predau comisiunilor respective, provédute în regulamentul afacerilor interne:

Réporțele generali ale Consistoriului diecesan pentru anul 1885 în afacerile bisericesci, școlari și epitropesci; réportul în cauza arondării protopresbiteratelor; în cauza înființării unui fond pentru ajutorarea véduvelor, și orfanilor rémași după preoții réposaii; în cauza comunelor mixte; réport despre devenirea în vácantă a postului de asesoriú salarisat la senatul bisericesc, despre alegerile ulterióre a unui deputat preotesc și a unuia mirén pentru sinod; bugetul diecesan pro 1887; proiectul în cauza regulării afacerilor economice din Metropolia înrégă, réporturi în cauza edificării casei diecesane Nr. 480 a tipografiei și librăriei diecesne; a depurării restanțelor de contribuțiune ale sesiunelor parochiali, a colectei întreprindénde pentru rádicarea unui monument pentru în Domnul fericitul Archiepiscop și Metropolit *Andrei*; petițiunea profesorilor dela instituttele teologice și pedagogice pentru rádicarea sálariilor lor și crearea unui fond de pensiune pentru ei.

Presidiul presintă mai departe cererile mai multor deputaii sinodali pentru concediú pe durata sesiunei sinodale, cari concedii sé încuviințéază, apoi mai multe petițiuni dela preoți, învățatori și particulari.

În fine presidiul provóca comisiunile a-și începe activitatea lor și anunțând ședința următóre pe mâne și în 21 Aprilie la 9 óre, închide ședința.

Ședința a II.

ținută în 22 Aprilie 1886.

Pre-Sânția Sa Președintele Arhierieii deschide ședința la 9 ore antemeridiane și designă de notariu al dîlei pe *Ioan Marcu*, ér de notariu pentru însămănarea vorbitorilor pro pe *Aron Bartolomeiu* și contra pe *Petru Sciopone*.

Protocolul ședinței prime se cetesce și se autentică.

Să presintă credenționalele deputaților *Teodor Cioloca* și *Georgiu Serb*, cari în conformitate cu decisele sinodali de sub Nrii 6, 48, 100 din 1885 se dechiară de definitiv verificați.

Rugarea unor locuitori din Orșova, prin care urgază resolvirea protestului lor dat contra hotărîrii Sinodului parochial de acolo.

Să transpune comisiunei școlare.

Rugarea deputatului preotesc, a protopresbiterului *Georgiu Pesteanu*, care din cauza morbului nu pôte lua parte la sinod și din acêsta causă cere concediū.

Concediul cerut i-să acórdă.

Petițiunea învățatoriului *Savu Mustafă* din Remetea-Poganicii pentru a-i să da în folosință livada școlei.

Să transpune comisiunei școlare.

Comisiunea verificătoare prin referintele ei *Petru Corcan* referitoriū la alegerea deputatului preotesc la sinodul eparchial pentru periodul restant, și anume pe anii 1886 și 1887 în cercul electoral XV. Bocșa-montană, unde s'aū ordinarat alegere nouă în urmarea cassării alegerii din anul 1885 prin decisul Sinodului eparchial Nr. prot. 49 ex 1885 propune ca: actul alegerii fiind în ordine și neîntrînd nici un protest, deputatul preotesc *Vasiliū Nemoian* ales cu unanimitate, să se verifice.

Alesul deputat *Vasiliū Nemoian* se dechiară de verificat.

Tot referintele comisiunei verificătoare referitoriū la alegerea de deputat mirén pentru periodul restant, și anume pe anii 1886 și 1887 în cercul electoral XI. Iam, unde s'aū ordinarat nouă alegere în urmarea resignării deputatului *Vincentiu Babeș*, conform conclusului sinodal Nr. prot. 41 ex 1885 propune ca: actul fiind în ordine și neîntrînd protest, deputatul *Stefan Velovan* să se verifice.

Alesul deputat *Stefan Velovan* se dechiară de verificat.

Referitoriū la raportul notariului general al Sinodului eparchial despre decisiunile sinodali predate Consistoriului spre resolvire și despre causele și propunerile asupra cărora sinodul nu a decis (Nr. prot. 111 ex 1885) comisiunea verificătoare propune și Sinodul decide:

a) la raportul notariului general lipsind consemnarea specială a decisiunilor sinodali predate Consistoriului spre efeptuire, asemenea neîntrînd nici din partea Consistoriului raport special despre efeptuirea tuturor decisiunilor sinodali, pe viitorū aceste lipse să se întregescă.

b) Causa alegerii deputatului mirén din cercul I. Brebul, asupra căreia sinodul nu a decis în sesiunea trecută, conform părerii comisiunii verificătoare din sesiunea sinodală espirată, în cauza acestei alegeri să ordineză investigațiune și cu efeptuirea aceleia să concrede consistoriul, avënd a presenta Sinodului cauza dimpreună cu actele cercetării cât mai curënd.

La propunerea comisiunei petiționale prin raportul ei *Maxim Popoviciu*:

a) Petițiunea preotului din Surducul-mic *Stefan Serbu*, carele din motivul că se află în stare rea materială și sênătatea-i este sdruncinată, rógă pentru un ajutor în bani și a să lua mēsuri, ca să nu se përdă averea bisericii și acêsta din motivul, fiind că lipsește comunei casă parochială, fondul intravilan și estravilan, și fiind că sesiunea parochială i-ar fi conturbată. Să derivă Consistoriului diecesan spre competentă pertractare.

b) Rugarea comitetului parochial gr. or. român din Icloda spre a să da comunei bisericesci de acolo un ajutor de 200 fl. v. a. pentru repararea bisericii.

Să transpune Consistoriului spre competentă pertractare.

c) Rugarea preotului *Vincentiu Goițiu* din Gertenis pentru a i-să da un ajutorū în bani. Să predă Consistoriului spre deliberare.

d) Rugarea lui *Rudolf Auspitz* din Lugos pentru recomandarea asigurării a tuturor bisericilor și a caselor parochiale contra focului și a trēsnetului.

Să transpune Consistoriului spre deliberare.

e) Rugarea învățatoriului *Ioan Drinca* din Tievaniul-mic pentru un ajutorū în bani și pentru a să opri scărițarea salariului învățătoresc dela 300 fl. v. a. la 200 fl.

Consistorial diecesan arc să erueze, decă comuna bisericescă Tievaniul-mic a luat în bugetul cultului pe anul 1882 ca salariū pentru învățatoriul *Ioan Drinca* în loc de 300 fl. numai 150 fl. v. a. și decă numitului învățatorū i s'a plătit numai 150 fl. atunci conform conclusului sinodal Nr. 98. ex 1881. și decisului consistorial estradat pre basa aceluī conclus, ca să plătescă recurentului din suma votată prin sinod, pentru ajutorarea școlelor suma de 150 fl. éră pe viitor scărițarea salariului dela 300 fl. să nu o concedă comunei bisericesci, ci preliminarul

cultului referitoriu la salariul învățătorului să-l rectifice și să impună comunei bisericești eiectarea și solvirea sumei de 300 fl. ca salariu învățătoresc.

Comisiunea financiară prin raportorul ei *Ioan Budintan* referitoriu la raportul Consistoriului diecesan ca senat epitropesc, prin care cere autorisare, ca pentru depurarea restanțelor de dări ale sesiunilor parohiale reduse și secuestrate, să pôtă spesa suma recerută din fondul preotesc și ceea ce nu s'ar ajunge să se pôtă lua împrumut cu $4\frac{1}{2}\%$ și pe lângă amortisare din vr'un fond diecesan, propune și Sinodul decide:

Să încuviințeză propunerea Consistoriului cu modificarea, că împrumutul, ce se va lua din ori ce fond, să se restituie cu amortisare și pe lângă $4\frac{1}{2}\%$ interese din venitul sesiunilor reduse și secuestrate.

În nex cu propunerea comisiunei financiare de mai sus, deputatul *Coriolan Bredicean* propune și Sinodul întrând imediat în pertractare decide:

Consistoriul să cerce prin bărbați de specialitate, încât s'ar puté scărița seși șterge darea restantă a sesiunilor parohiale vacante, ér pentru ca pe viitor să putem spera venite dela sesiunile parohiale vacante, ca în astmod să-și pôtă realiza replătirea sumei împrumutate din fonduri, Consistoriul diecesan să însărcineză a elabora cu atragerea bărbaților competenți un proiect de „Instrucțiune pentru administrarea sesiunilor reduse“ și apoi să-l prezenteze spre pertractare în sesiunea sinodală proximă.

Tot comisiunea financiară asupra recercării Escelenției Sale Domnului Metropolit *Miron Romanul* Nr. 232. E. ex 1881. referitoare la adunarea de oferte benevole în diecesă pentru redicarea unui monument fericitului Archiepiscop și Metropolit *Andreiă Baron de Șaguna*, propune și Sinodul decide:

Recercarea Escelenției Sale domnului Metropolit *Miron Romanul* în privința adunării de oferte benevole pentru redicarea unui monument fericitului Archiepiscop și Metropolit *Andreiă Baron de Șaguna* să ia cu vie plăcere la cunoscință și aprobându-se colectarea de oferte benevole în diecesă pentru scopul susindicat să însărcineză Consistoriul diecesan, ca prin emiterea unui circular să pună în curgere cât mai curênd colectarea.

Tot comisiunea financiară referitoriu la literile Escelenției Sale Înalt Pré Sântitului domn Metropolit *Miron Romanul* de sub Nr. 251. ex 1881. M. cu privire la proiectul de „Regulament pentru afacerile economice în biserica gr. or. rom. din Ungaria și Transilvania“ Sinodul delăturând propunerea deputatului *Athanasă Cimponeriă* de următorul cuprins: „regulamentul de față să se redeie Consistoriului diecesan spre a-și face reflexiunile sale, cari apoi să le înainteze deadreptul Consistoriului metropolitan“ ia concludul următoriu:

Ca respuns la literile Escelenției Sale de sub Nr. 251. ex 1881. M. să străpune câte un exemplariu

din regulamentele aflătore deja în vigore în diecesa noastră și adecă atât cu privire la administrarea și manipularea averilor bisericești, școlare și fundationale precum și cu privire la administrarea fondurilor diecesane.

Tot comisiunea financiară prin referintele ei asupra răportului general al Consistoriului diecesan ca senat epitropesc despre starea fondurilor și fundatiunilor diecesane, precum și despre starea averilor episcopesei, protopresbiterale și ale comunilor bisericești pentru anul 1885 propunând luarea lui la cunoscință cu votarea absolutoriului pentru senatul epitropesc, Sinodul în desbatere generală iea la cunoscință acest raport, votând totodată absolutoriu pentru senatul epitropesc cu următoarele amandamente făcute de către deputatul *Leontin Simonescu*:

- a) pe viitoriu rapôrtele generale ale Consistoriului să se tipărescă și împartă între deputații sinodalii la deschiderea fiecării sesiuni.
- b) cauzele momentuoase din rapôrtele generale, cari cuprind specialități, pre viitoriu să se presinte Sinodului separat.

În desbaterrea specială a acestui raport să iea în încă următoarele decisiuni:

Să șterge suma de 1596 fl. 30 cr. diferență în interese și spese de proces compute neesact din partea contabilității fostei epitropii a fondurilor comune, la datoria de 6000 fl. capital a lui *dr. Ioan Major* ca eredele lui *Iuliă Panaiot* în Lugos.

Să șterge supraplusul de 43 fl. plătit în interese constatât din partea Consistoriului la dateria dlu *George de Mocioni*.

Să reduc mai departe interesele dela 6% la $4\frac{1}{2}\%$ pre anul 1886 și 1887 după împrumutul de 8000 fl. și de 3000 fl. luat din fondul bisericesc clerical cu ocașiunea cumpărării edificiului diecesan Nr. 480 și pentru acoperirea speselor Congresului din anul 1873.

Cu privire la suma de 19.942 fl. 95 cr. împrumutată din fondul general la acoperirea speselor avute cu zidirea edificiului diecesan delaturându-se propunerea comisiunei de următorul cuprins: ca proiectul Consistoriului despre ștergerea acestei sume să nu se primescă fiind că nu află destule motive de a se face abatere dela decisul de sub Nr. 97 ex 1885. Sinodul rădică la valóre de conelus contrapropunerea deputatului *Leontin Simonescu* de următorul cuprins: să susține decisul sinodal de sub Nr. 97 ex 1885 până atunci, până se va presenta literile fundationale diecesane.

Referitoriu la propunerea Consistoriului de a se decreta de vacant postul de asesor ordinariu la senatul epitropesc în urmarea bolnăvirii referintelui *Aron Damascin* și a se îndeplini acest post în sesiunea de față prin alegere și votarea unui ajutoriu anual de 500 fl. numitului referinte pe cât timp se va afla în viêtă, comisiunea propune și

Sinodul dechiară, că nu poate adera la motivele Consistoriului, ei imputeresce Consistoriul diecesan a griji pentru suplinirea referintelui bolnav între marginile pozițiilor cuprinse în buget la senatul epitropesc sub Nr. 2 și 18 și anume dela 1 Maiu a. c. încolo.

În nex cu raportul comisiei deputatul *George Serb* propune și

Sinodul exprimă mulțăminta protocolară esatorului diecesan *Traian Barzu*, carele în decurs de 10 luni a supliniit și pe referintele bolnav al senatului epitropesc în oficiul acestuia.

Alegerea unui asesor onorar în senatul epitropesc al Consistoriului diecesan în locul răpusatului *Dimitrie Blajovan*, la propunerea comisiei biroul are să o țină în evidențe.

Tot comisiunea financiară asupra raportului senatului epitropesc în cauza lucrărilor seversite la edificiul diecesan Nr. 480 din loc pentru care saū spesat suma de 20.645 fl. 70 cr. prin care deodată se cere încuviințarea ulterioară pentru suma de 645 fl. 75 cr. cu care s'a spesat mai mult, de cât ce s'a fost preliminarat spre acest scop, propune și Sinodul decide:

Constatându-se din produsele documinte originale de spese esactitatea erogațiunilor în sumă de 20.645 fl. 75 cr. pentru seversirea zidirii a edificiului diecesan Nr. 480 din loc, mai departe, constatându-se prin produsul document de colaudare, cumcă amintitul edificiu s'a zidit întru toate conform planului aprobat de Sinodul eparchial, se aprobă raportul și dovedindu-se petrecerea numai de 645 fl. 75 cr. preste suma de 20.000 fl. preliminară și votată de necesitate, Sinodul dă Consistoriului diecesan indemnitate pentru suma de 645 fl. 75 cr. și totodată dă absolutoriul pentru efectuarea zidirii și spesarea sumei de 20.645 fl. 75 cr.

Asupra raportului Consistoriului diecesan ca senat epitropesc despre spesele în suma de 14.671 fl. 76 cr. avute cu înființarea tipografiei și librăriei diecesane până la 31 Martie, la propunerea comisiei financiare, Sinodul decide: pertractarea meritorială a acestui raport se amână până la sesiunea sinodală proximă, când Consistoriul va presenta socotă specială și documentată asupra tipografiei și librăriei diecesane.

Din incidentul pertractării raportului general al senatului epitropesc, deputatul *Coriolan Brudicean* propune și Sinodul decide:

Consistorul diecesan are să compună și să substernă Sinodului viitoriū litere fundamentale pentru fiecare fundațiune fie ea diecesană, seu particulară, conform decisiunilor sinodali referitoare la aceste fonduri seu conform testamentelor respective voințelor ultime ale testatorilor și aceste litere să le substernă proximului Sinod.

Ne mai fiind alte obiecte de pertractat, președintele anunță ședința proximă pre mâne și la

9 ore punând la ordinea zilei continuarea referadei comisiei financiare și a celoralalte comisii, cari vor fi gata cu operatele lor, dechiară ședința de închisă.

Ședința III.

ținută în 22 Aprilie
4 Maiu 1886.

Présânția sa părintele Episcop deschide ședința la 9 ore înainte de ameađi și designază de notariū al zilei pe *Aron Bartolomei*, érá de notariū pentru însemnarea vorbitorilor *pro pe dr. Ioan Paul* și a vorbitorilor *contra pe Petru Sciopone*.

Înaltul presidiu prezentéză următoarele esibite: rogarea protopresbiterului Ciacovei *Pavel Miulescu* pentru urcarea paușalului său la 300 fl.

Să derivă Consistoriului spre competentă deslegare.

Rogarea comitetului parochial din Broșcení pentru de a se dispune, ca antistia comună de acolo să predeie epitropiei par. spesele de cult încassate pe anū 1881, 1882 și 1883.

Să derivă Consistoriului diecesan spre competentă deslegare.

Rogarea unor credincioși de ai nostri din comuna Lațunaș pentru de a li-se da preot și sesiune parochială.

Să derivă Consistoriului spre competentă deslegare.

Telegrama unor creștinii de ai nostri din Reșița, prin care întreabă câte protocoale s'aū luat în sinodul par. din Octomvre 1885 și care din cele două comitete și epitropii aū a funcționa.

Să derivă Consistoriului spre competentă deslegare.

Rogarea deputaților: *Ioan Popovici, Iulian Ianculescu* și *Iuliu Novac* pentru concediū pe restul din durata sesiunii sinodale presente.

Să acórdă concediul cerut.

Presidiul anunță a fi la ordinea zilei repórtele comisiiunilor.

Raportoriul comisiei financiare *Ioan Budințan* cetescé proiectul de buget al Consistoriului și presidiul deschide desbătarea generală asupra acestuia, la care iau parte deputații: *Constantin Radulescu, Leontin Simonescu, Atanasie Cimponeriū*, érá Présânția Sa președintele Episcop provócă pe referintele substitut *Traian Barzu* a da unele desluciri speciali în cestiunea bugetului.

Încheindu-se desbatarea generală Sinodul ia următorul decis:

Bugetul se primesce în general, érá desbatarea specială a acestuia se amână până vor fi deliberate toate causele pendinte, care aū influință asupra pozițiilor speciali din buget.

Raportul comisiei bis. *Pavel Miulescu* în cauza rãportului general al Consistoriului ca senat bis. propune érá Sinodul acceptând și adausul deputatului *Leontin Simonescu* decide:

Raportul acesta se ia la cunoștință cu adausul, ca în viitor să se pună în conspectul B. o rubrică, carea să arăte:

- a) câte parochii au devenit vacante în respectivul an și de care classă sunt?
- b) câte s'au întregit și pre ce basă, prin alegere se'u substituie?
- c) câte au rămas vacante cu finea anului?

Deoarece din raport se constată sporirea continuă a concubinatelor, pentru sterpirea acestei can-grene sociale din respect de uniformă delibărare și pentru-că acest rău bântue întrăga Metropoliă, cauza se derivă Măritului Congres.

Preoțimea parochială pe calea de circulare consistoriale să se oprască sub grea răspundere, să nu dea ansă la presupunerea, că conviețuirile nelegiuite primesc orecare legalitate prin aceea, că preoții ar participa la ospetele ce se fac cu ocaziunea începerii vieții de concubinată se'u dără chiar ar se'verși acolo vreun act religios.

Cu privire la conspectele anuale, ce servesc de basă la compunerea rapoartelor generale din respectul uniformității și al înlesnirii agențelor preoților, Consistoriul diecesan se însărcinează a tipări formulare noi corespunzătoare în conformitate cu cele comunicate din partea Consistoriului metropolitan și a-le distribui prin protopresbiterate oficiilor parochiale cu înviațiunile necesarii.

Tot acelaș raportoriu al comisiunei bis. asupra raportului Consistoriului despre devenirea în vacanță a postului de asesor referinte în senatul bis. propune și Sinodul decide:

Sinodul va îndeplini acest post împreună cu celelalte devenite vacante în una din sesiunile viitoare având notariatul a ține în evidentă această alegere.

Tot acelaș raportoriu asupra arondării protopresbiteratelor din diecesa Caransebeșului propune și Sinodul decide:

Sinodul eparchial luând cunoștință de decisele congresuali referitoare la arondarea protopresbiteratelor avisăza Consistoriul diecesan a publica prin circulari în întrăga diecesă amintitele decise congresuali spre sciință și orientare, lăsându-se în voia liberă comunelor marginașe, dacă prin noua arondare și-ar considera vătamate interesele lor vitali, a reclama la Sinodul eparchial proxim din anul 1887, care Sinod apoi va decide definitiv asupra reclamelor și va dispune eventuala executare a arondării.

Tot acelaș raportoriu asupra rugărei unor locuitori din ținutul Almăjului în privința înființării unui vicariat protopresbiteral în Bozovicu propune și Sinodul decide.

Petițiunei acesteia în forma, după cum s'a prezentat, nu se poate satisface, deoarece înstituțiunea unui vicariat protopresbiteral nu este întemeiată pe constituțiunea noastră bisericească.

Consistoriul însă se avisează să facă atente comunele bisericesci din ținutul Almăjului la dispozițiunile concludului congresual Nr. 117 și respective 115 punct 6, conform cărora e dată posibilitatea de a înființa un protopresbiterat nou cu reședința în Bozovicu, dacă comunele bisericesci vor asigura mijlocele de subsistență pentru protopresbiter și pentru întregul organism al unui protopresbiterat. Dar și până atunci se recomandă Consistoriului să caute modalitățile corespunzătoare, pentru-ca să se potă estrada licențiile de căsătorie poporenilor din ținutul Almăjului cu delăturarea greutăților, care esistă de presinte în această privință.

Tot acelaș raportoriu asupra raportului Consistoriului în cauza înființării unui fond pe séma veduvelor și orfanilor remași după preoți propune și Sinodul decide:

Consistoriul diecesan se însărcinează, ca satisfăcând concludului sinodal de sub Nr. 70 ex 1885 la proxima sesiune a Sinodului negreșit să presinte un proiect de statut pentru ajutorarea veduvelor și orfanilor remași după preoți.

Tot acelaș raportoriu asupra protestului capelanului *Trifon Militariu* contra hotărârii cons. din 30 Decembre 1885 Nr. 903 B. propune și Sinodul decide:

Deoarece conform concludului congresual Nr. prot. 129. ex 1881. p. 1. protopresbiterul are să ocupe parochia centrală numai după devenirea ei în vacanță; deoarece în comuna Satul-nou în presinte nu se află nici o parochie în vacanță; sinodul nu află motive de a lua un conclud principial cu privință la cererea petentului cu atât mai puțin, pentru-că cestiunea această își va afla la timpul se'u rezolvirea conform regulământului pentru parochii.

Tot acelaș raportoriu asupra raportului Consistoriului în cauza despărțirii românilor din comunele mixte româno-serbe propune și Sinodul acceptând și amandamentul deputatului *Ioan Budințan* decide:

Punctul I din raportul consistorial, conform căruia acțiunea pentru despărțirea ierarhică în comuna Ciacova s'a însinuat la tribunalul competent, se ia la cunoștință și se avisează Consistoriul ca răspundând la recercarea Pré-Sânției Sele dlui Episcop din Arad să-l recerce pe acelaș, ca speșele procesuale în cauza această să-le anticipe din fondul destinat pentru înlesnirea despărțirii ierarhice în comunele mixte.

II. Cu privință la despărțirea ierarhică în comuna Pojejena-română se îndrumă Consistoriul să înainteze cauza această cu totă posibila grabire la autoritatea competentă.

III. Dispozițiunile Consistoriului cu privință la despărțirea ierarhică cu comunele acelea, unde împăcaciunea amică nu s'au încercat de fel se'u n'a succes, se ia la cunoștință.

VI. În cât pentru mănăstiri în considerând că amânarea atât din trecut cât și cea din prezente a periclitat și periclitază interesele cele mai vitale ale bisericii noastre, legate de cauza mănăstirilor și comunelor mixte, — Consistoriul se însărcinează de nouă a nu întrelasa nimic pentru salvarea marilor interese și a stării la delegațiune cu tot deadinsul pentru deslegarea acelor cauze, precum și ca toate actele referitoare la despărțirea ierarhică din partea Escelenției Sale dluî Metropolit ca președinte, să se transpună Pre-Sânției Sale dluî Episcop al Aradului ca vicepreședintelui delegațiunii spre folosire.

Raportorul comisiunii școlare dr. *Ioan Paul* asupra raportului Consistoriului ca senat școlariu pe anul 1885 propune și Sinodul decide:

I.

Din conspectul alăturat sub I se constată, că din 19.065 prunci harnici de școlă numai 10.242 au corespuns datorinței de a frecventa școlă, prin urmare aproape jumătate din pruncii deobligați au ramas fără instrucțiune. Și această stare a învățământului poporal este întristătoare pentru viitoriul poporului nostru, dar decă socotim că pe lângă condițiunile actuale de îngrijire, controlă și sprijinire, acesta stare decădută se mai poate înmări, atunci trebuie să se încerce prin Consistoriul diecesan și prin toate organele, ce-i stau la dispozițiune sanarea reului, căci altcum această stare poate deveni tot mai funestă.

Deosebit trebuie stăruit ca comisiunile școlare, care nu funcționează mai nici decum, să-și împlinescă chemarea; comitetele parohiale să încerce toate mijlocele, ca pruncii să meargă la școlă, împărțind între membrii comitetului câte 3—4 prunci absenți, la a căror părinți densii să meargă în persoană și să-i admoneze, ca să-și trimită pruncii la școlă, era în cas de nu va folosi această provocare să aplice dispozițiunile legii; preoții să sfătuiască cu orice ocaziune părinții, era învățătorii să fie controlați în privința eliberării ilegale a pruncilor dela frecventarea școlii.

Aceste dispozițiuni să se comunice prin un circulariș consistorial cu fiecare comună bis. și să se publice în biserică; era ca Consistoriul diecesan și inspectorii școlari să potă controla împlinirea acestor dispozițiuni la fiecare școlă confesională, să introducă o carte legată, în carea învățătorii au să petreacă în fiecare săptămână pe pruncii absenți, era președintele comitetului parochial dispozițiunile luate pentru încetarea absentărilor. — Inspectorul școlariș se u ori-ce revisor de școle este indatorat în raportul se u despre vizitarea școlii să arate, decă se portă această carte în fiecare comună biserică și asemănându-o cu diuariul învățătorului despre prezența pruncilor să însemne în raportul se u, ce s'a făcut din partea învățătorului și a comitetului par. pentru împlinirea dispozițiunilor îndigetate.

II.

Din conspectul I și II se vede că pentru 9971 de baieti harnici de școlă sunt 203 de școle, era pentru 9094 de fete harnice de școlă sunt numai 9 școle separate, dar fiindcă creșterea intelectuală a fetelor, neglijată până acum, trebuie sprijinită cu tot dinadinsul, — Consistorul diecesan să stăruiască la înființarea școlilor separate pentru fete în toate comunele bis., unde se deschide o adoua clasă și la acelea să se aplice învățătore.

III.

Din conspectul III despre numărul învățătorilor și învățătoarelor lipsesce rubrica „la câte școle lipsesc învățători se u învățătoare cu finea anului și din ce cauză? Această rubrică pe viitoriș să se bage în acest conspect.

IV.

Din conspectul IV despre taxele, care le-au plătit învățătorii și comunele bis. la fondul regnicolariș de pensiuni, se vede că din protopresbiteratul Făgetului nu au încurs raport corespunzătorii. Deci Consistoriul se însărcinează cu întetire să cêră raportul dela protopresbiterul Făgetului pentru întregirea acestui conspect; era pe viitoriș să se introducă în acest conspect o rubrică nouă despre suma anuală aruncată din partea statului pentru fondul regnicolariș de pensiuni, căci numai în ast mod se poate constata, întru cât au corespuns învățătorii și comunele bis. deobligămintului lor. — Comisarii școlari se însărcinează, ca cu ocaziunea vizitării școlilor la esamene să raporteze și despre aceea, decă respectivele comune și învățători au solvit se u nu competența cerută pentru fondul de pensiuni.

V.

Din conspectul V. despre posturile învățătoresci întregite în anul 1885. se vede, că în comunele bis. Costeinul-de sus, Sgribesci și Vlaiçoveș s'au ales învățători și s'a susținut alegerea din partea Consistoriului în mod provisoriu, fiindcă aleșii n'au produs testi-moniile de cualificațiune corespunzătoare, de unde se conchide, că la alegeri s'au admis și recurenți fără cualificațiunea recerută, ce ar fi în detrimentul acelor recurenți, cari posed actele de cualificațiune. De aceea Consistoriul diecesan se însărcinează a cassa toate alegerile, la care s'a ales recurenți fără cualificațiune, era decă din lipsa de recurenți cualificați nu s'ar pute întregi postul vacant, în acest cas numai pe calea suplinirei se întregescă postul.

VI.

Din conspectul VI. referitoriș la salariile învățătoresci lipsesce rubrica despre salariile învățătoresci din acele comune, unde acesta e mai mic de 300 fl.; această rubrică are să se suplinescă și să se însemne cauza, pentru ce este salariul învățătoresc sub minimul legal. Pe viitoriș să se folosescă conspecte tipărite pentru notificarea datelor necesare la compunerea conspectelor I—IX acudate la raportul general al senatului școlariș.

În fine constatându-se din raportul senatului școlariu, cumcă conclusele sinodali Nr. 71. punct 3. și 4. nu s'au putut efeptui în anul espirat, acelea se relegă la Consistoriul spre efeptuire, erva notariul general sinodal are se le țină în evidență.

Cu aceste concluse raportul Consistoriului ca senat școlariu se ia la cunoscință și se aclude la acest protocol Sinodal.

Tot același raportor asupra petițiunei unor crestini de ai noștri din Orșova-veche, ca Sinodul se întrevină, ca Consistoriul să dea o rezoluțiune grabnică la protestul lor contra decisului Sinodului parochial de acolo, prin care s'a micșorat salariul învățătoresc dela 500 fl. la 300 fl., propune și Sinodul decide:

Causa acésta se derivă Consistoriului diecesan spre competentă pertractare cu aceea însărcinare, ca se aducă cât mai curênd hotărîre defenitivă.

Tot același raportor asupra petițiunei învățatoriului *Savu Mustățâ* din Remetea-Pogănicu pentru de a se dispune să-și capete dela comună livada școlei, lemnele și cortelul învățătoresc, propune și Sinodul decide:

Petițiunea acésta se transpune Consistoriului diecesan spre competentă deliberare.

Raportorul comisiunei școlare *Martiu Țapu* asupra raportul senatului școlariu în cauza petițiunei profesorilor dela institutul teologic și pedagogic precum și în cauza petițiunei magistrului de musică instrumentală pentru urcarea salarelor, stabilirea quinquenalelor, înființarea unui fond de pensiuine și denumirea defenitivă a profesorilor, cari au prestat anii de probă, propune și Sinodul decide:

Sinodul delăturând din propunerea comisiunea pasagiul: „Profesorii ordinari vor primi salariu 1000 fl. v. a. din ținua denumirei lor defenitive și tot la 5 ani 10% adaos (*quinquenalii*) până li-se va urca salariul la 1.200 fl. v. a. Profesorul de musică, când va fi denumit defenitiv primesce 800 fl. salariu și tot la 5 ani 10% din salariu adaos (*quinquenalii*) până va ajunge la 900 fl.“ — ia decisul:

Sinodul recunósce însămnătatea întrebărilor și dreptatea dorințelor cuprinse în petițiune, doresce a face îmbunătățirile de lipsă pentru traiul corespunđători și asigurarea viitorului profesorilor dela institutul pedagogic și teologic și decă nu o pôte face acesta deloc, cauza e tocmăi însămnătatea cestiunilor pe cari prin o deliberare pripită nu le-ar poté apretia precum merită.

Consistoriul diecesan se însărcinează a aduna tôte datele de lipsă și cu atragerea bărbaților competentă a face un proiect pentru un normativ, carele să cuprindă:

- a) statorirea salariilor profesorilor defenitivi și ale celor provisorii;
- b) dispozițiunile, cum să ajungă profesorii provisorii ordinari;
- c) dispozițiuni pentru quinquinale;

d) dispozițiunii pentru crearea și folosirea unui fond de pensiuini.

Accest proiect să se prezenteze nesmintit în sesiunea viitoare a Sinodului, erva până la intrarea în viața a aceluși normativ se statorese în mod provisoriu următoarele:

Pentru profesorii cu anii de probă prestați se înstitue o comisiune esaminătoare de 3 membrii, cari sub presiul Pré Sântiei Sale Episcopului eparchial are să primescă esamenul de profesor pentru facultatea teologică și pedagogică. În acésta comisiune se recomandă: *Ioan Popescu, Dr. Danil Barcian, Stef. Josif și Dr. Nicolau Pop.*

Profesorilor *Stefan Velocan și Patriciu Drăgălină* se acórdă pe anul 1887 pre basa anilor de serviciu prestat 80 fl. la unul ca adaus.

Raportorul comisiunei financiale *Ioan Budințan* asupra petițiunei preotului *Nicolau Popoviciu* din Șipet pentru de a-i da din sesiunea par. de acolo 10 jugere și folosința din pământul diaconal, propune și Sinodul decide:

Petițiunea se derivă Consistoriului diecesan spre decidere, după ce mai nainte i-și va procura informațiunile de lipsă.

Nemai fiind alte obiecte de pertractat președintele anunțând ședința proximă la 5 ore după amêdi și punênd la ordinea țilei alegerea unui asesor referinte salarisat pentru senatul bis., precum și a câte unui asesor onorariu preotesesc pentru senatul episcopesc și școlariu apoi desbaterea specială a bugetului pre anul 1887. — declară ședința de închisă.

(Va urma.)

Varietăți.

Casuri de mórte. *Dr. Teodor Pauler*, ministrul de justiție al Ungariei a rēposat în 19 Aprilie în Budapesta.

† **Alesandru Nedeleu**, carele încă în viață fiind a testat tótă averea sa însemnată comunității bisericesci gr. or. române din Lugos spre scopuri culturale și filantropice, a rēposat în Domnul la 5 Maiu a. c. cal. nou în Budapesta. Remășițele pământesci ale regretatului rēposat se vor transporta la Lugos spre a se înmormênta în cripta lui familiară din cimiteriul gr. or. din Lugos.

Sinodul eparchiei noastre ținênd duminică și luni câte o ședință erva marți în 22 Aprilie doue ședințe va se țică peste tot patru ședințe, și-a încheiat activitatea sa marți sêra la 8 ore, dupăce a resoltit tôte obiectele impuse deliberări lui. Obsêrvăm, că postul vácant de asesor salarisat și pe viața în senatul bisericesc al Consistoriului diecesan s'a întregit prin alegerea Préenvioșiei Sale p. protosincol *Filaret Musta*, erva de asesorii onorari în locurile vácante sunt aleși preotul: *George Pepa* din Domașna pentru senatul școlariu. erva preotul din Remete-Pogănicu *Nicolae Stioapon* pentru senatul episcopesc. În fine postul de asesor referinte pentru senatul episcopesc a rēmas a se implini și mai departe prin Consistoriul diecesan.

Mulțămintă publică. Subscriși în numele comitetului parochial gr. or. român din comuna Jamul-mic aducem adâncă mulțămintă spectacibilului domn *Spatariu* ca președinte al comitetului parochial și stimatei dămine *Agnes Spataru* din Vêrșeți, cari vădând starea materială decădută a bisericii noastre dela despărțirea de sêrbi încôce prin despăgubirea cea multă, au binevoit a ne dona un prapore în preț de 100 fl. cu trei ruși portând inscripțiunea „*Maria, Corneliu și Valeriu Spataru din Vêrșeți, donatori în anul 1886, Aprile în 13.* Tot prin întervenirea dlui președinte au mai donat și un domn oficianț din Vêrșeți dimpreună cu dămna *Pavel și Ana Stoica* două icône „*Restignirea, apoi Adormirea pră Sfintei Născătorei de Djeu*“, și preotul s'au îmbrăcat de nou. Tôte aceste s'au sântit în a doua zi de Sf. Păsci în presința unui număr public. După serviciul divin public a mers la școlă unde corul vocal în numele comitetului parochial a intonat pentru donatori „întru mulți ani“ și trei cântece românesce. Dumnece să-le respălătescă pentru tôte aceste cu darurile sale cele bogate și să-le urmeze și alții.

S. Cioban m. p.,
paroch.

Ioan Subota m. p.,
epitrop I.

Ilie Vuia m. p.,
not. comitetului.

Ilie Graure m. p.,
epitrop II.

În sinodul protopresbiteral al Lipovei, întrunit în ședința străordinarie pentru alegerea de protopresbiter sub presiul reverendissimului d. *Vasilie Beles*, ca comisariu consistorial au întrunit cele mai multe voturi următorii trei candidați și anume: părintele *Voicu Hamsea* paroch în Fîscut 42 de voturi, părintele ieromonach *Vasilie Mangra*, profesor de teologia în Arad 20 voturi și părintele *Petru Biberea*, paroch în Giula 4 voturi. Au mai întrunit părintele *Ioan Istin* din Jadani 3 voturi.

Dr. Victor Babeș, profesor la facultatea de medicină din Pesta, se ocupă cu tratamentul turbărei, după metoda lui Pasteur. În curând *dr. Babeș* va fi în stare să efectueze inoculările ca și celebrul învățat frances. Pe de altă parte se spune, că tratările pentru aducerea d-lui *Victor Babeș*, ca profesor la facultatea de medicină din București, sunt pe cale de a isbuti.

Comitetul administrativ al comitatului Caraș-Severin va ține ședința lunară ordinarie în 19 Maiu st. n. a. c.

Congregația ordinarie de primăvera a comitatului Caraș-Severin va fi în 20 Maiu st. n. a. c.

Bibliografic. Înaltul Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică sub Nr. 11.136 a. c. a admis ca manual pentru școlile secundare cu limba de propunere română cartea: „*Gramatica limbii maghiare, curs practic pentru școlile secundare, preparandii etc.* de dr. *Ioan Crișian și Nicolau Patnok*, profesori, Sibiu, 1885. tipariul tipografiei archidieceșane.“ În legătură cu aceasta se atrage atențiunea P. T. domnilor profesori, pe cari fi privesce, că se află sub tipariu și va apăre în curând

partea a II a opului citat: „*Carte de cetire maghiară cu un adaus din sintaxa limbii maghiare,* pentru școlile secundare, preparandii și pentru privați, pentru clasele III și IV, de aceeași autori, tractând, în conformitate cu planul de învățămînt sintaxa; bucățile de cetire sânt urmate de notițe referitoare la formă și cuprius.

Dictionari germano-român pentru școlă și conversațiune de *Theochar Alexi.* A opta mie de esemplare. Prețul: 1 fl. 50 cr. scû 3 lei 50 bani. Tipografia Alexi. Brașov 1886.

Tinerul Trandafir Ardelin teolog de cursul al III. în Institutul teologic gr. or. român din Caransebeș, după un morb mai îndelungat au răposat vineri în 18 Aprile a. c. la 10 ore nôptea, în etate de 21 ani și 8 luni. la casa părintescă în comuna Costeiu fiind deja împărțășit cu santele taine. Fie-I țărina ușoră.

CONCURS.

Cu provocare la ordinațiunea Venerabilului Consistoriu diecesan din 1 Aprilie a. c. Nr. 164 Șc. și în conformitate cu decisu sinodului parochial din 22 Decembre 1885 se escrie concurs pentru ocuparea postului de învățatoriu în clasa a II. de nou înființată la școlă noastră gr. or. din *Boeșă-română*.

Emolumentele sânt:

1. Salariul în bani gata 300 fl. v. a.
2. Pentru lemne de foc, din care este a se încălzi și școlă 45 fl. „ „
3. Pentru servitoriul școlii 40 fl. „ „
4. Paușal de scripturistica 12 fl. „ „
5. Pentru conferințele învățătoreșce . . . 12 fl. „ „
6. Folosirea unei grădinii de 1/2 juger intravilan și 1/2 juger extravilan.
7. Cortel în edificiul cel pompos al școlii, constătoriu din 3 odăi, bucătărie, celariu și folosirea supraedificatului economic de lângă școlă.

8. Câte 50 cr. dela înmormântările unde va fi poftit. Doritorii de a reflecta la acest post învățătoreșce au să producă:

- a) Atestat că sânt români gr. or.
- b) Testimoniu de cualificație pedagogică cu bun succes.
- c) Atestat despre conduita morală și politică.
- d) Să dovedescă destoinicie în limba magiară și germană.

Recursele astfel instruate și adresate comitetului parochial au să subserne P. O. Domn protopresbiter *Andrei Ghidiu* în Oravița în termin de 30 de zile dela prima publicare.

Să observă, că alesul va fi datoriu a conduce cântarea bisericescă în o strană.

Boeșă-română, în 2/14 Aprilie 1886

Comitetul parochial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Redactor răspundătoriu: **Ioan Bartolomeu.**

Tipariul și editura tipografiei diecesane în Caransebeș, sub conducerea responsabilă a lui Ed. Haunstein.